

PLAYBACK

DANIEL MANOLE

Premiul III pentru schiță la cea de-a XII-a Consfătuire de anticipație Sibiu — 1982

Play. Stop. Forward. Stop. Rewind. Stop. Play.¹

*

...Era lac de sudoare și pijamaua se lipise de el. Era cald. Și întuneric. Scoase încet mâna, plimbînd-o de-a lungul corpului, și cu un gest moale dădu cearceaful la o parte pînă reuși să scoată un picior peste el.

Așa era bine.

Răsuflă adînc, ca după un mare efort, și o dată cu el respirară toți porii.

Era tot întuneric.

Fără să-și urmărească mâna, nici n-avea rost, era doar întuneric, pipăi noptiera pînă găsi butonul. Respiră adînc o secundă sau poate mai mult și apăsă. Lumina îi intră dureros în ochi și încremeni cu mâna pe buton, închizînd ochii. Repede. Rămase așa, singurul gest pe care îl făcu a fost acela de a deschide ochii.

Lumina
gălbuie-verde-mar-roșie-portocalie, în-

¹ Play, Stop, Forward, rewind = cuvinte ce denumesc principalele comenzi de acționare a unui magnetofon, casetofon, videocasetofon etc.

proșcată mai blînd de data asta de abajurul chinezesc primit în dar de la un om, întîlnit așa cum numai de cîteva ori în viață se poate întîlni – în tren, arunca asupra camerei aerul acela neobișnuit întregit de tapetul cu motive, ce coincidență, tot chinezeștii

Da, se părea că nimic nu s-a schimbat. Sau aproape nimic.

Pe piciorul măsliniu al veiozei, praful poposise. Și rămăsese.

Asta însemna că doar timpul... Timpul?

Îi veni în minte că iarăși va trebui să se schimbe pentru a lua masa de seară după care va ieși de la servicii pentru ca la începerea lucrului să vină la servicii, să plece de acasă pentru a se scula și...

Făcu primul gest de cînd aprinsese lumina. Se întoarse brusc și își vîrî fața în pernă hohotind pînă cînd simți că se sufocă...

*

Cine a fost, este și, după spusele lui, din nou a fost, este etc Ralph Waldo Emerson, adică R.W. Emerson?

Este poate cel mai ciudat caz pe care l-am întîlnit în scurta, e drept, carieră de psiholog, în care însă trebuie să vă mărturisesc că am întîlnit tot ce se poate întîlni în materie de descreierați, nebuni periculoși și în genere toată fauna celor fără doage.

Ralph era un caz mai special. Împărțisem aceeași cămăruță pe vremea cînd ne toceam coatele cămășilor la Radcliffe-College, așa că l-am primit înaintea cîtorva babornite putred de bogate, care țineau să aibă neapărat, săptămînal, oră la psiholog.

— Ray, e ceva ciudat cu mine,

— Castane, Ralph, castane. Cu toți e ceva ciudat. Stressul, agresivitatea mediului urban...

— Lasă morcovul, Ray, e ceva serios.

Îmi pusei ochelarii să-l văd mai bine. Se schimbase

puțin. Arăta obosit.

— Porți ochelari?

— Da. Dă-i drumul Ralph, te urmăresc.

Tăcu un timp, stînd cu barba în piept, parcă gîndindu-se.

— Știi, Ray, nu știu cum să... Ray, trăiesc invers.

Cu siguranță că răspunsul acesta ar fi făcut K.O. cele două generații de sociologi ai familiei Maurois, al cărei ultim vlăstar eram, dar de cînd Adams Felt, un client senil, mi-o adusese pe negresa septuagenară ce făcea curat în antecameră spunîndu-mi că a descoperit unde se ascunsese Marylin Monroe atîția ani, nimeni și nimic nu mă mai mira.

— Explică-te!

— Nu prea îmi dau seama cum vine.

Știi, la toți ni se întîmplă cîteodată, atunci cînd facem o acțiune sau cînd observăm un gest, să avem impresia că am mai făcut sau am mai observat o dată în condiții identice. Dar de obicei le interpretăm ca urmări ale unei munci monotone sau rămînem indiferenți. Am încercat și eu un timp și chiar a mers, dar faptele deveniseră prea evidente. Fir-ar să fie, ajunseseam să știu și cînd am să merg la WC. Trebuie să recunosc că nu mai eram așa imperturbabil ca la „început”, însă simțul observației îmi rămăsese treaz.

— Nu înțeleg, vorbești ca de niște fapte petrecute de mult și apoi ce legătură are prevederea unor fapte în viitor cu trăitul așa-numit de tine „invers”.

— Nu mă mai întrerupe și ai să vezi.

— Eram bătrîn și...

Din nou conștiința mea aprinse undeva în mine un beculeț roșu și tocmai vroiam să-l întreb „ce naiba înseamnă asta?”, cînd prevăzînd ce era în mintea mea, o privire tăioasă mă făcu să aduc fălcile în poziția regulamentară.

...Și sfîrșitul, scadența, înțelegi?... Se apropie. Ajunsesem să-mi aștept împăcat sorocul – medicii spuneau că va veni curînd, dăduseră chiar și o perioadă, aveam

cancer în gît - și atunci...

— Un moment. Acum nu mai ai?

— Nu, am avut cînd eram bătrîn.

Acest răspuns, rostit cu un ton de parcă ar fi spus „nu, am avut acum o săptămînă, ce mai”, mă dădu gata.

Profitînd, Ralph continuă.

— Atunci a urmat o perioadă de care nu îmi mai amintesc nimic, știu doar că m-am trezit la fel de bătrîn și suferind ca înainte; și viața a continuat ca și mai înainte pînă într-o zi cînd am realizat că trăiesc invers.

Puterea de previziune mi-o păstrasem și astfel am ajuns la o concluzie care m-a uluit. „Noua mea viață era secundă cu secundă asemănătoare celei de pînă atunci, doar atît că ea se desfășura de la punctul final spre început”.

Bietul meu prieten. Se țicnise și el, în mod evident.

Pretextînd unele investigații medicale pentru a dezlega enigma (de parcă pentru a ști că ești scrîntit îți mai trebuie și niscaiva analize), l-am convins să plece pentru a-și rezolva treburile și să se întoarcă în timpul cel mai scurt. Zîmbise neîncrezător și spusese un „în ordine Ray” cu un glas așa de stins că mi se făcuse milă de el. Plecase și... Nu l-am mai văzut pînă-n ziua de azi.

*

„...Parcă aș fi eroul unui film. Eu, stînd și privind lumea prin lațul frînghiei. Este chiar amuzant, deși dacă stau să mă gîndesc bine, n-are nici un rost. Data trecută polițistii m-au salvat încă înainte să... și Ray... de ce m-am mai dus la el?”

Și „atunci” mă luase drept nebun. Poate chiar sînt un pic. Oare nu pot face nimic în afara lucrurilor pe care trebuie să le fac?

Din depărtare se auzea o sirenă a poliției.

Se hotărî. Cu gesturi încete (mîinile îi tremurau) apucă lațul și îl trecu peste cap. Îl strînse puțin ca pe o cravată. Tremura din tot corpul și o dată cu el vibra și scaunul. Se

privi o clipă în oglindă. Dacă nu ar fi fost frînghia, cineva ar fi putut crede că repară ceva la lustră sau pune un bec. Mașina poliției, după zgomot, intrase pe stradă.

„Acum ar trebui”, își zise, dar mai zăbovi preț de-o clipă. Încercînd să se gîndească la ceva sau cineva pentru ULTIMA OARĂ. Nu găsi nimic, așa că, brusc, așa cum își propusese, împinse scaunul de sub el. Cîteva clipe după aceea, îndeajuns pentru a fi prea tîrziu, doi polițiști năvăliră în cameră.

Cel mai tînăr dintre ei puse scaunul în picioare și tăie frînghia; apoi sărind jos îl examinează scurt, cu un ochi versat. Și întorcînd capul, spuse:

— E mort.

Polițistul cărunt, ca un bun catolic, își scoase șapca și păstră un scurt moment de reculegere însoțit de „dumnezeu să-l ierte” și urmă spre tînărul încă aplecat asupra mortului.

— Jeremy, băiete, să știi că New York-ul este cea mai infectă gaură în care poți să ajungi. Eu, după ce o să ies la pensie, o să mă duc la țară undeva în Oklahoma și m-apuc de cultivat porumb.

Mrs. Abigail Smith crescuse la ferma unor emigranți irlandezi, în Kentucky, unde învățase că orice radio și mai toate produsele lumii moderne, care în ranchul respectiv ajungeau cu niște eforturi materiale semnificative, putea să funcționeze mult și bine dacă era pornit în fiecare seară în prezența întregii familii, normal, pentru două, maximum trei ore, și lucru esențial, să nu fie „îneebunit”.

„Ce însemna acest îneebunit?”

Se pare că Mrs. Abigail îi dădea multe sensuri, printre care se număra, desigur, și ceea ce îi făcea progenitura ei videocasetofonului, ultimul prilej de satisfacție și mândrie al familiei.

— Jennyffer Jane, nu mai îneebuni VCR¹-ul. Lasă să se deruleze caseta, nu o mai da înainte sau înapoi.

Se pare că J.J. se supuse, fiindcă nu se mai auzi zgomotul motorașului maltratat. În schimb, se auziră un șir de „OH-uri” prelungi, urmate de o pocnitură seacă.

Privirilor doamnei Abigail li se înfățișau o serie de lucruri îngrozitoare... În primul rînd, videocasetofonul, din care un fuior de fum se ridica alene, televizorul din care nu ieșea nimic, dar nici nu se mai vedea ceva și, nu în ultimul rînd, J.J. albă ca varul.

Înainte de a leșina Mrs. Abigail mai auzi totuși pe J.J. spunînd (și asta o făcu, pentru o fracțiune de secundă, să aibă viziunea soțului ei Fred, în fața VCR-ului).

— S-s-s-a spînzurat!

¹ VCR = Video Casette Recorder — Videocasetofon